EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 4. 2023
COM(2023) 180 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o fungovaní inšpekčných mechanizmov týkajúcich sa tradičných vlastných zdrojov (2019 – 2021) podľa článku 6 ods. 3 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 z 30. apríla 2021, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia týkajúce sa systému vlastných zdrojov Európskej únie

ZHRNUTIE

Komisia predkladá každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o fungovaní inšpekčných mechanizmov týkajúcich sa tradičných vlastných zdrojov (ďalej len „TVZ“). V tejto správe sa predkladajú podrobné informácie o inšpekčných činnostiach vykonaných v rokoch 2019 – 2021.

Napriek bezprecedentným výzvam, ktorým čelili členské štáty a Komisia počas tohto obdobia v dôsledku pandémie COVID-19, Komisia prijala pozoruhodné opatrenia v oblasti TVZ, vďaka čomu sa do rozpočtu EÚ poskytla dodatočná suma ***2,54 miliardy EUR****.*

Komisia zamerala svoje opatrenia na boj proti ***podvodne podhodnoteným textilným výrobkom a obuvi z Čínskej ľudovej republiky*** *dovážaným do Spojeného kráľovstva a všetkých členských štátov. Komisia začala konanie o nesplnení povinnosti proti Spojenému kráľovstvu, v ktorom Súdny dvor Európskej únie nakoniec rozhodol v prospech Komisie (C-213/19). Táto prelomová vec nielenže prinesie významné dodatočné sumy TVZ do rozpočtu EÚ, ale všeobecne sa ňou objasňuje výber TVZ v budúcnosti. Členské štáty okrem toho podstatne zlepšili svoje stratégie kontroly v tejto oblasti. S cieľom zohľadniť potenciálne straty TVZ v tejto súvislosti 21 členských štátov do 31. decembra 2021 ešte pred vynesením rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sprístupnilo dodatočnú sumu* ***1,473 miliardy EUR****, na ktorú sa vzťahuje výhrada.*

V súvislosti s vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ 1. januára 2021 sa úspešne zaručila platba zostatkových súm TVZ splatných Spojeným kráľovstvom v súlade s dohodou o vystúpení.

Komisia posilnila svoje cielené ad hoc opatrenia na ochranu rozpočtu EÚ, napríklad prostredníctvom administratívneho auditu dovozu ***solárnych panelov a článkov****, ktoré majú deklarovaný pôvod v Malajzii a na Taiwane. Členské štáty do 31. decembra 2021 v tejto súvislosti sprístupnili dodatočné TVZ v sume* ***647 miliónov EUR****.*

Ročné plánované inšpekčné činnosti navyše zahŕňali témy ako ***správa účtu A a účtu B, záväzná informácia o nomenklatúrnom zatriedení tovaru, veľké podniky****, ako aj* ***antidumpingové a vyrovnávacie clá****.*

Ďalej sa v dôsledku ***pandémie COVID-19*** *museli viaceré inšpekcie na mieste vykonať na diaľku, a to v závislosti od osobitnej situácie v členských štátoch. Komisia aj členské štáty museli vyvinúť značné úsilie, aby sa zaistila efektívnosť a účinnosť. Na tento účel Komisia prispôsobila svoju celkovú stratégiu plánovania a vykonávania inšpekcií, napríklad zavedením dodatočných administratívnych auditov a ad hoc inšpekcií a flexibilnejším zameraním na vznikajúce trendy a riziká poškodzujúce TVZ.*

Napokon táto správa zahŕňa aj iné pravidelné činnosti, ktoré sa vykonávajú na ochranu finančných záujmov EÚ: následné opatrenia vyplývajúce z listov o predbežných zisteniach Európskeho dvora audítorov, preskúmanie nevymožiteľných nárokov odpísaných členskými štátmi, riešenie chýb členských štátov, správa databázy týkajúcej sa podvodov a nezrovnalostí a pomoc kandidátskym krajinám.

1. ÚVOD

V rokoch 2019 až 2021 boli odvedené tradičné vlastné zdroje (TVZ)[1] v sume viac ako **60 miliárd EUR** (čistá suma) s ročným priemerom približne 20 miliárd EUR.

Inšpekcie TVZ sa opierajú o nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014 z 26. mája 2014[2], ktoré bolo zrušené nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 z 3. apríla 2021[3].

Komisia predkladá každé tri roky[4] Európskemu parlamentu a Rade správu o fungovaní inšpekčných mechanizmov týkajúcich sa TVZ.

V tejto správe sa predkladá a analyzuje fungovanie systému kontroly TVZ za obdobie 2019 až 2021[5]. Takisto sa v nej opisujú inšpekcie TVZ, ktoré v tomto období vykonala Európska komisia, a sú v nej zahrnuté iné činnosti, ktoré sa vykonávajú s cieľom chrániť finančné záujmy EÚ:

- inšpekcie na mieste a cielené administratívne audity vykonané Komisiou v členských štátoch a ich následné opatrenia,
- následné opatrenia vyplývajúce z listov o predbežných zisteniach Európskeho dvora audítorov,
- preskúmanie odpísaných nevymožiteľných nárokov,
- riešenie chýb členských štátov vedúcich k strate TVZ,
- správa databázy týkajúcej sa podvodov a nezrovnalostí (OWNRES),
- pomoc kandidátskym krajinám,
- príspevok k zmene nariadenia o sprístupňovaní vlastných zdrojov[6].

Uvedené činnosti zabezpečuje malý tím zložený z 15 zamestnancov. Inšpekcie na mieste a geografická zodpovednosť za členské štáty sú však rozdelené medzi siedmich vedúcich inšpektorov. Tím zabezpečuje včasný a správny výber TVZ, pričom uplatňuje právne ustanovenia konzistentne medzi členskými štátmi. Okrem toho tím poskytuje poradenstvo

[1] Clá na výrobky dovážané z tretích krajín, ako aj odvody z produkcie cukru.

[2] Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014 z 26. mája 2014, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia týkajúce sa systému vlastných zdrojov Európskej únie (Ú. v. EÚ L 168, 7.6.2014, s. 29).

[3] Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 z 30. apríla 2021, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia týkajúce sa systému vlastných zdrojov Európskej únie a zrušuje nariadenie (EÚ, Euratom) č. 608/2014 (Ú. v. EÚ L 165, 11.5.2021, s. 1).

[4] Podľa článku 6 ods. 3 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014 a nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/768.

[5] Správa sa zameriava na kontroly, ktoré vykonali inštitúcie EÚ (Komisia a Dvor audítorov). Nevzťahuje sa na kontroly, ktoré uskutočnili členské štáty a ktorých podrobné výsledky sú uvedené vo výročnej správe vypracovanej na základe článku 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

[6] Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014 z 26. mája 2014 o metódach a postupe sprístupňovania tradičných vlastných zdrojov a vlastného zdroja založeného na DPH a HND a o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 168, 7.6.2014, s. 39). Toto nariadenie je známe ako „nariadenie o sprístupňovaní vlastných zdrojov“.

počas inšpekcií a možnosť najmenej dvakrát za rok diskutovať počas zasadnutí Poradného výboru pre vlastné zdroje o akýchkoľvek dôležitých otázkach.

2. RÁMEC A METODIKA INŠPEKCIÍ TVZ

2.1. Regulačný a operačný rámec TVZ

Výber TVZ je podľa práva EÚ delegovaný na členské štáty. Samostatne vybrané clo musia členské štáty sprístupniť[7] do rozpočtu EÚ, pričom si ponechávajú paušálne 25 % z celkovej sumy TVZ sprístupnenej Komisii[8] ako kompenzáciu nákladov na výber, nezávisle od nákladov, ktoré skutočne vznikli. Členské štáty musia vykonávať colné kontroly a Komisii predkladať príslušné správy.

Komisia si však zachováva dôležité inšpekčné právomoci v tejto oblasti. Inšpekcie na mieste a inšpekcie na diaľku sú v tomto kontexte dôležitými nástrojmi na dohľad nad systémom výberu TVZ prostredníctvom vykonávania niekoľkých druhov kontrol[9] právnych predpisov a dokumentov členských štátov.

Komisia musí odpovedať aj na pripomienky Dvora audítorov uvedené v jeho výročnej správe, osobitných správach alebo predbežných zisteniach, a na zistenia a odporúčania Európskeho parlamentu počas postupu udelenia absolutória v súvislosti s plnením rozpočtu. Komisia zabezpečuje, aby členské štáty uplatňovali pravidlá EÚ správne a predkladá správy rozpočtovému orgánu.

Inšpekčné činnosti Komisie majú tri hlavné ciele:

- zachovať rovnaké podmienky pre členské štáty a hospodárske subjekty bez ohľadu na to, kde v EÚ sa tovar preclil, s cieľom zabrániť narušeniam hospodárskej súťaže,

- zabezpečiť včasné stanovenie TVZ a zlepšiť vymáhanie TVZ. Komisia sa musí uistiť, že členské štáty si plnia povinnosti, pokiaľ ide o výber a sprístupňovanie TVZ. Komisia kontroluje činnosti členských štátov týkajúce sa vymáhania TVZ vrátane včasného oznámenia colného dlhu a postupov presadzovania, ktoré sa považujú za nevyhnutné,

- informovať rozpočtový orgán a následne získať pozitívne rozhodnutie o absolutóriu. Na základe zistení z inšpekcií Komisia posudzuje účinnosť a starostlivosť členských štátov, pokiaľ ide o stanovovanie výšky, výber a sprístupňovanie TVZ, požaduje, aby

[7] Pod pojmom „sprístupniť“ sa rozumejú platby členských štátov do rozpočtu EÚ.

[8] V priebehu rokov sa tento podiel zmenil z 10 % v prípade súm sprístupnených pred 28. februárom 2001 na 25 % v prípade súm sprístupnených v období od 1. marca 2001 do 28. februára 2014 a na 20 % v prípade súm sprístupnených v období od 1. marca 2014 do 28. februára 2021. V prípade súm sprístupnených po 1. marci 2021 sa uplatňuje podiel 25 %.

[9] **Kontroly právnych predpisov**: kontroly ustanovení členských štátov týkajúcich sa systému výberu TVZ. **Kontroly dokumentov**: analýza účtovných výkazov a všetkých druhov účtovných dokumentov a spisov členských štátov vrátane správ členských štátov o nevymožiteľných nárokoch. **Inšpekcie na mieste a inšpekcie na diaľku, administratívne audity**: kontroly súladu vnútroštátnych systémov a podkladových dokumentov s právnymi predpismi EÚ z účtovnej aj colnej stránky. Tieto inšpekcie sa vykonávajú spoločne za účasti dotknutých členských štátov.

sa prijali opatrenia na nápravu akýchkoľvek nedostatkov, a napokon môže podávať správy rozpočtovému orgánu.

Inšpekcie navyše prispievajú k zabezpečeniu účinného fungovania colnej únie, ochrane výrobcov z EÚ a jednotnému uplatňovaniu pravidiel EÚ, aby sa predišlo medzerám, ktoré môžu podvodníci zneužiť alebo pomocou ktorých môžu obísť clá, ktoré musia byť zaplatené.

Zistenia z inšpekcií významne prispievajú k politike GR pre rozpočet v oblasti príjmov, pokiaľ ide o regulačný rámec súčasných a možných vlastných zdrojov v budúcnosti. Tieto zistenia sa poskytujú aj iným útvarom Komisie (GR TAXUD a OLAF) s cieľom pomôcť im pri riešení zistených nedostatkov na úrovni politiky.

Nové rozhodnutie o vlastných zdrojoch[10] a nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/768, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia, sa uplatňujú od 1. januára 2021. Okrem toho neustály vývoj v oblasti uľahčovania a zjednodušovania obchodu si vyžaduje pravidelné prispôsobovanie kontrol TVZ, ktoré vykonáva Komisia a členské štáty.

2.2. Ciele a metodika inšpekcií TVZ vykonaných na mieste a na diaľku

Hlavným cieľom inšpekcií TVZ je uistiť sa, že postupy uplatňované v členských štátoch sú v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ a že finančné záujmy EÚ sú vhodne chránené pri každom preclení tovaru. Inšpekcie sa každý rok zameriavajú na špecifické colné a účtovné témy. Podporuje sa tým harmonizácia a zlepšenie postupov uplatňovaných v členských štátoch s cieľom chrániť finančné záujmy EÚ jednotným spôsobom.

Inšpekcie Komisie na mieste sa plánujú ako súčasť ročného programu inšpekcií, ktorý je založený na analýze rizika a obsahuje témy, ktoré sa majú skontrolovať v jednom alebo vo viacerých členských štátoch. Tieto inšpekcie sa vykonávajú pomocou štandardizovaných postupov s využitím prispôsobených nástrojov auditu, aby sa zabezpečilo konzistentné vykonávanie inšpekcií. V rokoch 2020 a 2021 sa viaceré z plánovaných inšpekcií na mieste museli v dôsledku pandémie COVID-19 vykonať na diaľku.

Témy inšpekcií sa môžu navrhovať nielen interne, ale môžu ich navrhovať aj členské štáty, prípadne iné útvary Komisie (napr. GR TAXUD, OLAF). Ďalšia spolupráca s inými útvarmi pokračuje počas návrhu nástrojov auditu a prostredníctvom aktívnej účasti GR TAXUD na inšpekciách. Ďalej sa konzultuje aj s GR TAXUD, úradom OLAF a Právnym servisom, pričom predkladajú pripomienky pred tým, ako sa Poradnému výboru pre TVZ prezentujú správy o inšpekciách. Týmto prístupom sa zabezpečuje konzistentnosť v rámci útvarov Komisie a rovnaké zaobchádzanie so všetkými členskými štátmi.

Od roku 2020 Komisia vykonáva dodatočné *ad hoc* inšpekcie a administratívne audity spôsobom, ktorý je orientovaný na potreby, v rámci čoho sa identifikujú konkrétne riziká.

[10] Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 zo 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom (Ú. v. EÚ L 424, 15.12.2020, s. 1).

Tieto cielené administratívne audity sa zväčša vykonávajú na diaľku (napr. v roku 2021 sa začal administratívny audit solárnych panelov).

3. INŠPEKCIE TVZ VYKONANÉ KOMISIOU V OBDOBÍ 2019 – 2021

V období 2019 – 2021 Komisia vykonala **56 inšpekcií**, ktoré viedli k 168 zisteniam na základe článku 2 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/768. V tabuľke 1 sa uvádza prehľad inšpekčných činností v jednotlivých členských štátoch počas vykazovaného obdobia.

Zaznamenaných bolo 168 zistení, pričom najmenej 118 prípadov malo priamy finančný vplyv (70,2 %) a 43 prípadov malo regulačný vplyv (25,6 %).

Počas inšpekcií sa posudzujú účtovné a colné záležitosti.

Tabuľka 1: Prehľad inšpekčných činností 2019 – 2021

Členský štát	Správa účtu A a účtu B		Prípady vrátenia a prípady týkajúce sa samostatného účtu B	Záväzná informácia o nomenklatúrnom zatriedení tovaru	Veľké podniky	Colná hodnota	Solárne panely	Antidumpingové/vyrovnávacie clá
	2020	2021	2019 – 2021	2019	2019	2019 – 2021	2021	2021
AT		x	x			x	x	
BE	x		x		X	x	x	
BG	x		x			x	x	
HR		x	x			x		
CY		x	x			x		
CZ	x		x			x	x	
DK		x	x			x	x	
EE		x	x			x	x	
FI		x	x			x	x	
FR	x		x	x		x	x	x
DE	x		x	x		x	Inšpekcie 2018	x
EL	x		x			x	x	x
HU	x		x	x		x	x	
IE		x	x			x	x	
IT	x		x	x		x	x	x
LV		x	x			x	x	
LT		x	x			x	x	

LU		x	x			x	x	
MT	x		x			x	x	
NL	x		x		x	x	Inšpekcie 2018	x
PL	x		x			x	x	x
PT	x		x	x		x	x	
RO	x		x			x		
SK	x		x			x		
SI		x	x			x	x	
ES	x		x			x	x	x
SE	x		x			x	x	
UK	x		x	x		x	Inšpekcie 2018	
Spolu	**28**		**28**	**6**	**2**	**28**	**21**	**7**

3.1. Účtovné záležitosti

V rokoch 2020 – 2021 sa vo všetkých členských štátoch a v Spojenom kráľovstve vykonali inšpekcie **spoľahlivosti účtu A a účtu B**[11] **a súvisiacich výkazov**. Dospelo sa k záveru, že postupy tvorby týchto výkazov sú v súlade s právnymi predpismi EÚ a zaisťujú ochranu finančných záujmov EÚ. Oznámené zistenia z týchto inšpekcií sa týkajú okrem iného nezrovnalostí medzi týmito dvoma účtami, neskorého stanovenia a oznámenia colného dlhu, nesprávnych zápisov do týchto dvoch účtov, nesprávne vyplnených výkazov a ich príloh a neskorých odpisov z účtu B.

Spolu s hlavnou témou ciel sa vo všetkých členských štátoch ako druhá téma inšpekcie kontrolovala **správa účtu A a účtu B**. Inšpekcie vykonané v období 2019 – 2021 potvrdili, že v prípade väčšiny chýb išlo o jednorazové chyby a že systematické chyby boli výnimkou. Členské štáty na seba zobrali zodpovednosť za finančné dôsledky zistení.

Celková situácia sa zlepšila vďaka tomu, že Komisia tieto témy zohľadnila v rámci inšpekcií, a vďaka ďalšiemu zlepšeniu elektronických účtovných systémov v členských štátoch, ktoré znižujú riziko chýb spojených s manuálnym zásahom. Členské štáty však musia ďalej zvyšovať svoje úsilie pri zabezpečovaní dôslednej správy účtov A a B a poskytovať všetky informácie, ktoré vyžadujú právne predpisy, aby sa zabezpečila úplnosť, jasnosť a transparentnosť výkazov.

[11] Členské štáty pripisujú TVZ na jeden z týchto dvoch účtov:
– **bežný účet** (A) pre vymožené alebo zaručené sumy (tieto sumy sa odvádzajú do rozpočtu EÚ),
– **samostatný účet** (B) pre sumy, ktoré neboli vymožené, alebo zaručené sumy, ktoré boli predmetom sporu. TVZ, ktoré zodpovedajú **nevymožiteľnému** clu, sa po uplynutí stanoveného obdobia odpíšu zo samostatného účtu. Tieto sumy TVZ sa musia súčasne sprístupniť (zaplatiť) Komisii, pokiaľ nedôjde k prípadom, keď ich nemožno vymáhať z dôvodu vyššej moci, z iných dôvodov, za ktoré nenesie zodpovednosť členský štát, alebo z dôvodu odloženia zápisu do účtovnej evidencie alebo oznámenia colného dlhu s cieľom neohroziť vyšetrovanie trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Únie.

3.2. Colné záležitosti 2019 – 2021

Na inšpekciu sa vyberajú colné otázky s najvyšším rizikom pre finančné záujmy Únie.

Počas tohto trojročného obdobia sa inšpekcie zameriavali na:

- stratégiu kontroly v oblasti colnej hodnoty (2019, 2020, 2021),
- záväznú informáciu o nomenklatúrnom zatriedení tovaru (2019),
- stratégiu kontroly veľkých podnikov (2019, 2021),
- stratégiu kontroly antidumpingových a vyrovnávacích ciel (2021).

V rokoch 2019, 2020 a 2021 **stratégia kontroly v oblasti colnej hodnoty** naďalej predstavovala významné riziko pre financovanie členských štátov a pre rozpočet EÚ, ako vyplynulo z predchádzajúcich inšpekcií TVZ a vyšetrovaní úradu OLAF[12]. Počas 44 inšpekcií sa vo všetkých členských štátoch a v Spojenom kráľovstve vykonalo jej úplné posúdenie alebo sa prijali následné opatrenia. Vo všeobecnosti sa stratégie kontroly v členských štátoch výrazne zlepšili: sú zavedené vhodné rizikové profily pre colnú hodnotu, v prípade pochybností sa pred prepustením tovaru prijímajú záruky a posilnili sa kontroly pred prepustením a po prepustení. V dôsledku toho sa negatívny vplyv podhodnoteného dovozu textilných výrobkov a obuvi z Čínskej ľudovej republiky v celej EÚ významne znížil.

Tento veľmi pozitívny trend sa potvrdil aj analýzou najnovších údajov o dovoze:

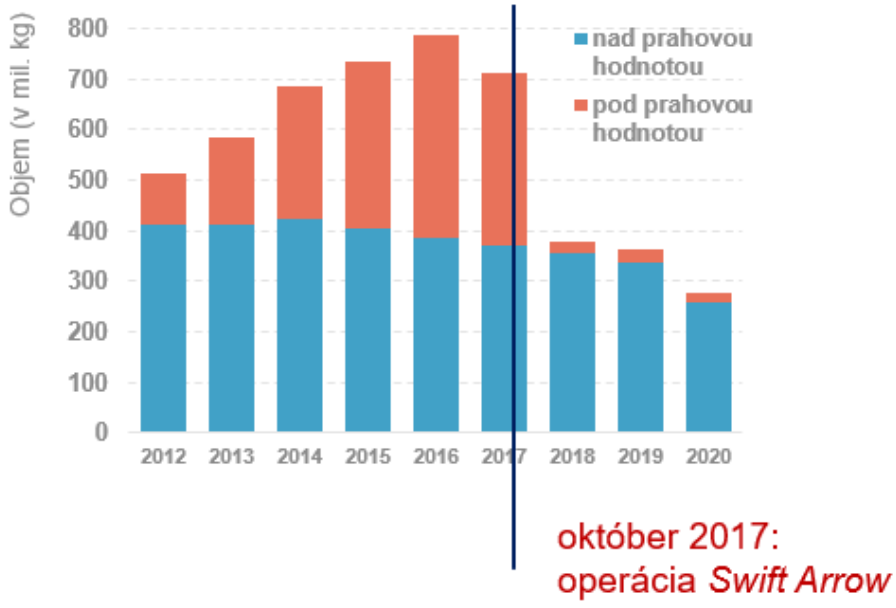
V marci 2014, keď úrad OLAF zrealizoval spoločnú colnú operáciu *Snake*, ktorá bola zameraná na dovoz podhodnotených textilných výrobkov a obuvi, sa objem dovozu v členských štátoch znížil, ale v Spojenom kráľovstve sa ešte zvýšil. Veľká časť tohto podhodnoteného dovozu sa sústredila v Spojenom kráľovstve do októbra 2017, keď Spojené kráľovstvo nakoniec začalo vykonávať požadované opatrenia (operácia *Swift Arrow*). Zatiaľ čo pravidelný objem dovozu potom zostal na stabilnej úrovni, podhodnotený dovoz v Spojenom kráľovstve prakticky zmizol (graf 1).

To však malo za následok účinok presahovania, keďže potenciálne podhodnotený dovoz sa v roku 2018 presunul do iných členských štátov (graf 2). Inšpekcie vykonané v rokoch 2018 – 2021 sa preto zameriavali nielen na ochranu finančných záujmov EÚ, ale takisto opätovne potvrdili odporúčania a usmernenia pre členské štáty s cieľom účinne bojovať proti podhodnoteniu a zabrániť ďalším možným účinkom presahovania.

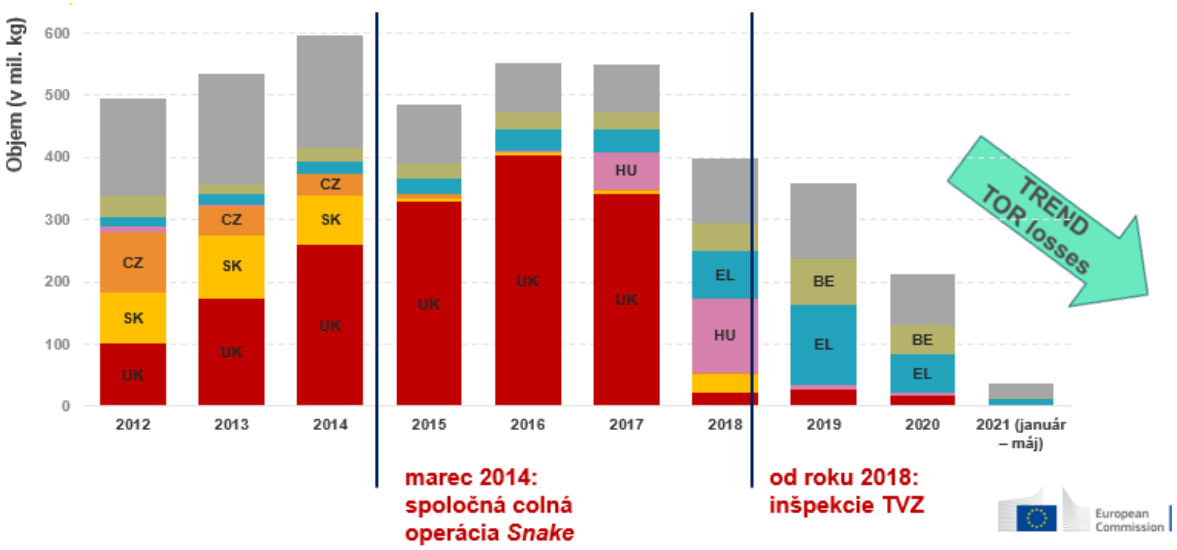
Ako je znázornené v grafe 2, inšpekcie TVZ týkajúce sa podhodnotenia mali mimoriadne pozitívny vplyv na zníženie objemov podhodnoteného dovozu v celej EÚ, a tým sa účinne znížili straty TVZ pre rozpočet EÚ.

[12] Pozri 18. výročnú správu Európskeho úradu pre boj proti podvodom za rok 2017 a 19. výročnú správu Európskeho úradu pre boj proti podvodom za rok 2018.

Graf 1: Dovoz podhodnotených textilných výrobkov a obuvi sústredených v Spojenom kráľovstve

Graf 2: Objemy potenciálne podhodnoteného dovozu (v mil. kg)

V roku 2019 sa v šiestich členských štátoch kontrolovala **záväzná informácia o nomenklatúrnom zatriedení tovaru (ZINZ)**. Inšpekcie boli zamerané na zabezpečenie súladu s pravidlami EÚ pre vydávanie a používanie rozhodnutí ZINZ. Zistené nedostatky nepredstavovali významné finančné dôsledky pre rozpočet EÚ. Nedostatky sa týkali predovšetkým nedodržania stanovených lehôt, používania nesprávneho kódu statusu, nevykonávania colných kontrol v súvislosti so zrušenými ZINZ, nízkej úrovne kontrol pred

prepustením a po prepustení tovaru v súvislosti so ZINZ, nedostatočnej komunikácie medzi útvarmi a regionálnych rozdielov v kvalite kontrol.

V rokoch 2019 a 2021 sa v dvoch členských štátoch kontrolovala **stratégia kontroly veľkých podnikov** a výsledky boli buď čiastočne uspokojivé, alebo neuspokojivé. Hoci tento druh podnikov je dôležitý pre hospodárstva členských štátov a tieto podniky sa považujú za spoľahlivejšie, takisto by mali podliehať určitej úrovni kontroly alebo monitorovaniu colnými orgánmi vo všetkých členských štátoch. Nedostatky sa týkali analýzy rizika, veľmi nízkej úrovne kontrol pred prepustením a po prepustení alebo ich neexistencie a nedostatočného vnútorného dohľadu v rámci vnútroštátnych colných orgánov.

V roku 2021 sa v ôsmich členských štátoch kontrolovala **stratégia kontroly antidumpingových a vyrovnávacích ciel (ADD/CVD)**. Systémy kontroly sa považovali za čiastočne uspokojivé alebo všeobecne uspokojivé. Hlavné nedostatky sa týkali nezavedenia alebo neskorého zavedenia rizikových profilov, nekonzistentných kontrol, neskorého stanovenia a sprístupnenia konečných antidumpingových ciel (vrátane predbežných, ktoré sa stali konečnými), neskorého stanovenia alebo nestanovenia antidumpingových ciel/vyrovnávacích ciel na základe informácií od úradu OLAF a uplatnenia nesprávnej sadzby antidumpingových ciel/vyrovnávacích ciel. Členské štáty v súčasnosti zavádzajú zlepšenia svojich kontrolných systémov požadovaných v správach o inšpekciách, čo prispeje k ďalšej ochrane podnikov so sídlom v EÚ.

3.3. Stratégia presadzovania v prípade podhodnoteného dovozu

Listom z 21. decembra 2018 Komisia oznámila všetkým členským štátom svoj názor, že sumy stanovených ciel, ktoré boli sprístupnené do rozpočtu EÚ v súvislosti s textilnými výrobkami a obuvou z Čínskej ľudovej republiky, nemuseli byť správne z dôvodu podhodnotenia. Komisia preto v roku 2018 zaviedla nekvantifikovanú výhradu týkajúcu sa odhadovaných strát TVZ.

Na základe inšpekcií týkajúcich sa stratégie kontroly v oblasti colnej hodnoty vo všetkých členských štátoch Komisia 7. mája 2021 zaslala listy, v ktorých informovala každý členský štát o predbežných odhadoch straty TVZ v tejto súvislosti.

Do 31. decembra 2021 po informačnom liste Komisie, ale pred vynesením rozsudku Súdneho dvora vo veci C-213/19, sprístupnilo 21 členských štátov dodatočné TVZ v celkovej sume viac ako **1,473 miliardy EUR**, na ktorú sa vzťahovala výhrada.

Štatistická metóda, ktorú Komisia chcela uplatniť na odhad strát TVZ, závisela od výsledku konania o nesplnení povinnosti začatého proti Spojenému kráľovstvu, čo viedlo k rozsudku z 8. marca 2022 (C-213/19, Komisia/Spojené kráľovstvo). Súdny dvor Európskej únie schválil štatistickú metódu Komisie.

Komisia pokračovala a v rokoch 2022 a 2023 bude naďalej pokračovať v odhadovaní strát TVZ v súlade s rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-213/19.

3.4. Solárne panely

V rokoch 2018 a 2019 útvary Komisie vykonali inšpekcie TVZ v desiatich členských štátoch s cieľom posúdiť stratégiu kontroly dovozu solárnych modulov a hlavných komponentov, ktoré majú deklarovaný pôvod v Čínskej ľudovej republike, Malajzii a na Taiwane a podliehajú opatreniam na ochranu obchodu (antidumpingové a vyrovnávacie clá).

Vzhľadom na opakovaný nedostatok zistený v troch z uvedených cielených inšpekcií, ktorý sa týkal nesprávneho výkladu pojmu *odosielané z* podľa vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2016/184 a 2016/185 z 11. februára 2016[13], DG pre rozpočet rozšírilo rozsah pôsobnosti svojich kontrol na všetky členské štáty, ktoré dovážali ten istý tovar v období od 30. mája 2015 do 3. septembra 2018[14]. V tomto zmysle GR pre rozpočet listom z 1. júna 2021 informovalo 21 členských štátov[15] o potenciálnych stratách TVZ vyplývajúcich z uvedeného nesprávneho výkladu, pokiaľ ide o dovoz solárnych panelov a článkov, ktoré majú deklarovaný pôvod v Malajzii a na Taiwane. Do 31. decembra 2021 deväť členských štátov sprístupnilo viac než **647 miliónov EUR**.

Následné opatrenia vo vzťahu k tomuto nedostatku ešte prebiehajú.

Napokon prostredníctvom uvedených inšpekčných činností, kontaktov s členskými štátmi a početných prezentácií Komisia bližšie objasnila význam pojmu *odosielané z* zakotveného v príslušných právnych predpisoch EÚ, ako ho vykladá Súdny dvor. Prispelo to k rovnakým podmienkam pre členské štáty a ďalšej ochrane spoločností so sídlom v EÚ pred takýmto dovozom.

4. NÁSLEDNÉ OPATRENIA VYPLÝVAJÚCE Z INŠPEKCIÍ KOMISIE

4.1. Regulačné aspekty

Od členských štátov sa vyžaduje, aby v prípade, že sa pri inšpekciách zistia nedostatky alebo medzery vo vnútroštátnych predpisoch alebo správnych ustanoveniach, prijali opatrenia na ich zosúladenie s požiadavkami EÚ a harmonizáciu stanovovania výšky a výberu TVZ vo

[13] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/184 z 11. februára 2016, ktorým sa rozširuje konečné vyrovnávacie clo uložené vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 1239/2013 o dovoze fotovoltických modulov na báze kryštalického kremíka a hlavných komponentov (t. j. článkov) s pôvodom v Čínskej ľudovej republike alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky na dovoz fotovoltických modulov na báze kryštalického kremíka a hlavných komponentov (t. j. článkov) odosielaných z Malajzie a Taiwanu bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú deklarovaný pôvod v Malajzii a na Taiwane (Ú. v. EÚ L 37, 12.2.2016, s. 56), a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2016/185 z 11. februára 2016, ktorým sa rozširuje konečné antidumpingové clo uložené nariadením Rady (EÚ) č. 1238/2013 o dovoze fotovoltických modulov na báze kryštalického kremíka a hlavných komponentov (t. j. článkov) s pôvodom v Čínskej ľudovej republike alebo odosielaných z Čínskej ľudovej republiky na dovoz fotovoltických modulov na báze kryštalického kremíka a hlavných komponentov (t. j. článkov) odosielaných z Malajzie a Taiwanu bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú deklarovaný pôvod v Malajzii a na Taiwane (Ú. v. EÚ L 37, 12.2.2016, s. 76).

[14] Platnosť opatrení na ochranu obchodu.

[15] Vrátane siedmich členských štátov, v ktorých sa predtým vykonala osobitná inšpekcia. Štyri členské štáty počas kontrolovaného obdobia nepodali správy o dovoze solárnych modulov a článkov.

všetkých 27 členských štátoch. Toto regulačné zosúladenie je významným úspechom inšpekcií Komisie. Zistenia sú okrem toho kľúčovým ukazovateľom problémov, ktorým členské štáty čelia pri uplatňovaní colných predpisov a nariadení o vlastných zdrojoch, a sú základom pretrvávajúceho úsilia Komisie o zlepšenie regulačného rámca.

4.2. Výsledky sporov

Výklad právnych ustanovení a postupov v niektorých členských štátoch nie je vždy v súlade s požiadavkami Komisie. Ak spor nie je možné vyriešiť, Komisia začne postup v prípade nesplnenia povinnosti[16].

V období 2019 – 2021 sa začalo, prebiehalo alebo sa ukončilo desať postupov v prípade nesplnenia povinnosti (podrobnosti sa uvádzajú v prílohe). Najvýznamnejším z nich je konanie začaté proti Spojenému kráľovstvu (C-213/19) v súvislosti s podhodnotením textilných výrobkov a obuvi, ktoré malo za následok obrovskú stratu vlastných zdrojov, ktoré Spojené kráľovstvo odmietlo sprístupniť.

4.3. Finančné aspekty

Počas obdobia 2019 – 2021 predstavovali dodatočné čisté sumy zaplatené Komisii viac ako **2,54 miliardy EUR**[17], a to najmä v dôsledku stratégie presadzovania v súvislosti s podhodnotením textilných výrobkov a obuvi a so solárnymi panelmi. Ďalej sa týkajú iných zistení uvedených v správach o inšpekciách, iných inšpekčných činností a sú výsledkom opatrení nadväzujúcich na zistenia Dvora audítorov a rozhodnutí Súdneho dvora o postupoch v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s TVZ.

Celková suma úrokov z omeškania zaplatená členskými štátmi počas tohto obdobia predstavuje **137 miliónov EUR**.

5. OPATRENIA NA ZLEPŠENIE VYMÁHANIA TVZ

Komisia má okrem inšpekcií na mieste vykonávaných v členských štátoch k dispozícii niekoľko ďalších prostriedkov, ktoré jej umožňujú monitorovať vymáhanie TVZ.

5.1. Preskúmanie odpísaných nevymožiteľných nárokov

Členské štáty musia prijať všetky potrebné opatrenia na sprístupňovanie TVZ okrem prípadov, keď nároky nie je možné vymôcť podľa článku 13 ods. 2 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014:

- z dôvodu vyššej moci,
- z iných dôvodov, za ktoré členské štáty nenesú zodpovednosť, alebo

[16] Článok 258 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
[17] Toto číslo zahŕňa sumy uvedené v odsekoch 3.3, 3.4 a 5.2 tejto správy.

– z dôvodu odloženia zápisu do účtovnej evidencie alebo oznámenia colného dlhu s cieľom neohroziť vyšetrovanie trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Únie.

V súlade s právnymi ustanoveniami EÚ musia členské štáty oznámiť Komisii nevymožiteľné sumy TVZ vo výške viac ako 100 000 EUR (správy o odpísaní), za ktoré podľa ich názoru nenesú zodpovednosť. Komisia následne poskytne ku každej správe pripomienky. Cieľom Komisie pri skúmaní správ o odpísaní je posúdiť stupeň starostlivosti, ktorú členské štáty preukázali pri vykonávaní svojich snáh o stanovenie a vymáhanie ciel, ktoré predstavujú TVZ, od hospodárskych subjektov.

Pokiaľ ide o sumy pod prahovou hodnotou na vykazovanie, Komisia rutinne posudzuje vzorky týchto prípadov počas inšpekcií na mieste, pretože neexistujú žiadne osobitné požiadavky vykazovania.

S cieľom podporiť členské štáty pri hodnotení svojej potenciálnej finančnej zodpovednosti za nevymožiteľné sumy TVZ Komisia vydala pracovný dokument (zhrnutie) obsahujúci kritériá, ktoré sa použili pri posudzovaní správ o odpísaní. Tento pracovný dokument bol prvýkrát predstavený všetkým členským štátom 6. decembra 2012 v rámci zasadnutia Poradného výboru pre vlastné zdroje (ACOR). Jeho najnovšia revidovaná verzia z 8. marca 2018, v ktorej sa zohľadnili zmeny právnych predpisov EÚ a príslušnej judikatúry o TVZ, bola všetkým členským štátom oznámená 1. júna 2018 v ich úradnom jazyku.

Členské štáty musia pre každý relevantný prípad navrhnúť štruktúrovanú správu a zaslať ju Komisii pomocou viacjazyčnej databázy WOMIS („Write-Off Management and Information System“, informačný systém na správu odpisov). Databáza WOMIS, ktorá sa pravidelne aktualizuje, umožňuje efektívnu a bezpečnú správu správ zaslaných členskými štátmi.

Príslušné útvary Komisie (GR pre rozpočet, GR TAXUD, OLAF a Právny servis) hodnotia správu a predkladajú pripomienky členským štátom. Tieto pripomienky sa týkajú odôvodnenia, na ktoré sa môže členský štát odvolať v prípade, že Komisii nesprístupnil TVZ, ktoré zodpovedajú nevymožiteľnému clu.

Počas obdobia 2019 – 2021 bolo Komisii zaslaných 106 správ o odpísaní, ktoré sa týkali celkovej sumy 87,4 milióna EUR. V tom istom období[18] Komisia v prípade 76 správ týkajúcich sa sumy 40,7 milióna EUR usúdila, že za stratu TVZ nenesú zodpovednosť členské štáty. V 181 prípadoch týkajúcich sa sumy **101,1 milióna EUR** sa Komisia domnievala, že uvedené sumy sa ukázali ako nevymožiteľné z dôvodov, za ktoré príslušný členský štát nesie aspoň čiastočnú zodpovednosť. V deviatich prípadoch sa podanie správy Komisii považovalo za nesprávne alebo predčasné (1,3 milióna EUR).

Na posúdenie toho, či za stratu TVZ nesie zodpovednosť členský štát, je potrebná dôkladná analýza prvkov správy. K 15. septembru 2022 sa ešte stále skúmalo až 154 správ o odpísaní

[18] Tieto údaje zahŕňajú aj správy, ktoré sa nakoniec vyhodnotili a ktoré sa pôvodne oznámili pred rokom 2016.

(163,7 milióna EUR) týkajúcich sa rokov 2009 až 2021, čiastočne z dôvodu chýbajúcich dodatočných informácií vyžiadaných od príslušného členského štátu.

5.2. Riešenie chýb pri stanovovaní výšky nároku, ktoré viedli k strate TVZ

Komisia v období 2019 – 2021 prijala následné opatrenia na riešenie zistených administratívnych chýb poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, ktorých sa členské štáty dopustili (prípady zistené počas inšpekcií na mieste a inšpekcií na diaľku, vnútroštátne rozhodnutia o vrátení alebo odpustení colných poplatkov z dôvodu administratívnych chýb, dobrovoľný odvod platieb členskými štátmi z dôvodu administratívnych chýb, v prípade ktorých preberajú finančnú zodpovednosť za straty TVZ, zamietnuté odpísané nevymožiteľné sumy nižšie ako 100 000 EUR atď.). V dôsledku toho členské štáty v období 2019 – 2021 sprístupnili **423 miliónov EUR** spolu so sumami vybranými na účely stratégie presadzovania v prípade podhodnoteného dovozu (odsek 3.3) a solárnych panelov (odsek 3.4).

5.3. Databáza OWNRES

Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014[19] a nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 sú členské štáty povinné poskytovať Komisii informácie o prípadoch podvodov a nezrovnalostí, ktoré sa týkajú nárokov presahujúcich 10 000 EUR. Tieto informácie sa vykazujú prostredníctvom databázy OWNRES, ktorú spravuje a prevádzkuje Komisia.

Databáza OWNRES poskytuje Komisii informácie nevyhnutné na monitorovanie vymáhania finančných prostriedkov a na prípravu inšpekcií na mieste a preskúmaní administratívneho auditu. Využíva ju aj úrad OLAF na účely rôznych analýz a na monitorovanie opatrení v nadväznosti na svoje finančné odporúčania vyplývajúce z vyšetrovaní úradu OLAF. Vykázané údaje sa podrobne posudzujú vo výročných správach Komisie Európskemu parlamentu a Rade o ochrane finančných záujmov Európskej únie – Boj proti podvodom a vo výročnej správe o výkonnosti colnej únie.

V roku 2018 sa vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ, Euratom) 2018/195[20] zmenil formulár na podávanie správ o podvodoch a nezrovnalostiach. S cieľom zohľadniť tieto zmeny sa databáza OWNRES aktualizovala.

Na konci roka 2021 databáza OWNRES obsahovala **121 199**[21] prípadov podvodov alebo nezrovnalostí (buď „otvorených“, alebo „uzavretých“) v porovnaní s **106 361** prípadmi na

[19] Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014 bolo zrušené nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 31. decembra 2020.

[20] Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2018/195 z 8. februára 2018, ktorým sa stanovujú formuláre na podávanie správ o podvodoch a nezrovnalostiach ovplyvňujúcich nároky na tradičné vlastné zdroje, ako aj o inšpekciách týkajúcich sa tradičných vlastných zdrojov podľa nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 608/2014 (Ú. v. EÚ L 36, 9.2.2018, s. 33).

[21] Vrátane prípadov nahlásených Spojeným kráľovstvom. Spojené kráľovstvo 31. januára 2020 vystúpilo z EÚ a už nie je členom EÚ. Spojené kráľovstvo je však povinné podávať správy o podvodoch a nezrovnalostiach, ako sa dohodlo

začiatku roka 2019. Ide o nárast o približne **13,95** % alebo o **14 838** nových prípadov nahlásených počas trojročného obdobia 2019 – 2021.

V rámci polročných zasadnutí výboru ACOR, ktoré sa konali počas obdobia 2019 – 2021, Komisia v júli 2019 prezentovala niektoré aktualizované pravidlá podávania správ o prípadoch prevádzačstva, čím sa zaručí efektívnejšie podávanie správ. V novembri 2020 boli členské štáty požiadané, aby preskúmali a aktualizovali prípady vybrané v rámci posúdenia varovných signálov (najmä neaktualizované alebo nesprávne nahlásené prípady v databáze OWNRES). Výsledok tohto posúdenia sa prezentoval počas zasadnutia výboru ACOR, ktoré sa konalo v júli 2021. Ďalej sa počas zasadnutia v júni 2020 prezentovala aktualizovaná verzia používateľskej príručky k databáze OWNRES vydaná v apríli 2020.

5.4. Monitorovacie opatrenia zamerané na kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny

Komisia poskytuje technickú pomoc kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátskym krajinám pri rozvoji ich administratívnej kapacity a pri zavádzaní systémov potrebných na vykonávanie *acquis* týkajúcich sa TVZ v čase vstupu do Únie. Na tento účel posudzuje aj pripravenosť kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín.

V tejto oblasti sa pozastavila technická práca a pomoc na mieste v dôsledku pandémie COVID-19 a neistého výsledku rokovaní o balíku týkajúcom sa vlastných zdrojov, ktorý Komisia navrhla v máji 2018 a ktorý viedol k rozhodnutiu Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053, ktoré sa uplatňovalo so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.

Komisia v decembri 2021 navrhla ďalší balík týkajúci sa vlastných zdrojov[22] s cieľom vytvoriť tri nové vlastné zdroje, ktoré by mali tvoriť príjmy pre rozpočet EÚ zodpovedajúce potrebám financovania nástroja obnovy „NextGenerationEU“. Vzhľadom na neustály vývoj systému vlastných zdrojov sa Komisia rozhodla, že nebude poskytovať odbornú prípravu pre kandidátske krajiny týkajúcu sa systému vlastných zdrojov, ktorý by sa podstatne zmenil po prijatí tohto balíka. Niektoré krajiny však využili odborné znalosti členských štátov v oblasti vlastných zdrojov prostredníctvom partnerstiev alebo iných projektov financovaných EÚ, z ktorých sa podporuje zavedenie systému riadenia vlastných zdrojov EÚ.

Pokiaľ ide o Severné Macedónsko a Albánsko, v septembri 2019 sa konala prvá technická výmena o príslušnom *acquis* v oblasti vlastných zdrojov EÚ.

---

v článku 136 ods. 2 písm. c) a f) dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva. Táto oznamovacia povinnosť sa uplatňuje do 20. februára 2026, ako sa stanovuje v článku 50 a článku 136 ods. 3 písm. f) uvedenej dohody o vystúpení.

22. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Nová generácia vlastných zdrojov pre rozpočet EÚ, COM/2021/566 final z 22. decembra 2021.

Bosna a Hercegovina, ktorá je kandidátskou krajinou od decembra 2022, odpovedala na dotazník o *acquis* EÚ. GR pre rozpočet v apríli 2019 poskytlo svoje pripomienky k stanovisku Komisie k členstvu v EÚ.

5.5. Zmena nariadenia o sprístupňovaní vlastných zdrojov

Nariadenie Rady č. 609/2014 (nariadenie o sprístupňovaní vlastných zdrojov) je základom rámca vlastných zdrojov, ktorým sa zabezpečuje, že členské štáty včas zaplatia sumy splatné do rozpočtu EÚ.

S cieľom zlepšiť tento rámec Komisia v roku 2021 navrhla komplexnú zmenu tohto nariadenia. V tomto návrhu sa riešili obavy členských štátov týkajúce sa procesných aspektov a zároveň sa zabezpečila ochrana finančných záujmov EÚ a zaistil spravodlivý a vyvážený rámec príjmov.

Po rozsiahlych výmenách s členskými štátmi v marci 2022 nadobudlo účinnosť nariadenie Rady 2022/615, ktorým sa mení nariadenie o sprístupňovaní vlastných zdrojov.

6. ZÁVER

Napriek výzvam súvisiacim s pandémiou COVID-19 zaznamenané výsledky za roky 2019 – 2021 ukazujú, že inšpekcie TVZ vykonávané Komisiou a systematické následné opatrenia vo vzťahu k zaznamenaným nedostatkom sú aj naďalej nevyhnutným a efektívnym spôsobom zlepšovania vymáhania TVZ, pričom poskytujú istotu, že finančné záujmy EÚ sú primerane chránené (čo potvrdzuje aj pozitívny vývoj postupu udelenia absolutória, keďže Komisii sa nevydali žiadne nové odporúčania týkajúce sa otázok v súvislosti s TVZ).

Inšpekcie sú aj naďalej kľúčovým nástrojom na harmonizáciu a posilnenie súladu s pravidlami EÚ. Ich finančný vplyv je značný, čo dokazuje aj dodatočná čistá suma **približne 2,54 miliardy EUR**, ktorá bola do rozpočtu EÚ sprístupnená v **období 2019 – 2021**. Kontroly predstavujú pre členské štáty významný stimul na včasné a úplné sprístupňovanie TVZ do rozpočtu EÚ. Inšpekcie navyše prispievajú k zabezpečeniu správneho uplatňovania colných a účtovných pravidiel, a tak chránia finančné záujmy EÚ poskytnutím silného mechanizmu na boj proti škodlivým narušeniam hospodárskej súťaže a na prevenciu takýchto narušení.

Nové výzvy do budúcnosti predstavuje vývoj medzinárodného obchodu, a najmä elektronického obchodu. Bude si to vyžadovať nové vhodné nástroje a ešte užšiu spoluprácu medzi Komisiou a členskými štátmi, napríklad s cieľom koordinovať colné kontroly založené na riziku a zabezpečiť účinný výber ciel.

Na tento účel Komisia v posledných rokoch ešte viac zefektívnila svoje opatrenia, aby účinnejšie riešila budúce výzvy, a bude v tom pokračovať s cieľom zlepšiť fungovanie colnej únie.